

Gajeva 3, 52100 Pula
ured@zelena-istra.hr
www.zelena-istra.hr

Grad Pula

U Puli, 15.1.2018.

Primjedbe Zelene Istre na Odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada

Dana 8. siječnja dostavili smo vam upozorenje na trajanje javnog savjetovanja o Odluci o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada) (u daljnjem tekstu : Odluka, koje nije u skladu sa zakonom. Grad Pula utvrdio je trajanje javne rasprave od 5. do 15. siječnja 2018. - 10 dana, dok je zakonom predviđeni minimum 30 dana. Minimalni rok od 30 dana za istu Odluku ispoštovali su mnogi gradovi i općine u Istri, poput Novigrada, Medulina, Poreča, Labina, Rovinja, Vrsara, Buja itd.

Dana 11. siječnja 2017. **Povjerenik za informiranje naložio je Gradu Puli da produlji javnu raspravu o prijedlogu Odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada jer savjetovanje u trajanju od samo 10 dana predstavlja kršenje zakona.**

Grad Pula se često isprazno hvali transparentnošću, dok u stvarnosti učestalo krši zakon koji uređuje to područje. Tako je Povjerenik za informiranje utvrdio da Grad Pula krši Zakon o pravu na pristup informacijama i na druge načine pa je u istom dopisu pozvao Grad Pulu da "postupanje u provedbi savjetovanja s javnošću uskladi s odredbama članka 11. Zakona o pravu na pristup informacijama, na način da:

- produlji provedbu savjetovanja za Odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada na 30 dana, odnosno do 5. veljače 2018.;
- ubuduće za sva savjetovanja organizira trajanje od 30 dana;

- otkloni tehničke poteškoće na stranici

<http://www.pula.hr/hr/e-usluge/ekonzultacije/zavrseneekonzultacije/>;

- donese Plan savjetovanja za 2018. godinu i redovito ga ažurira;

- da za akte za koje još nije objavljeno izvješće o provedenom savjetovanju to učini."

Radi se o odluci koja je od izuzetnog značaja za Puležane/ke, pa bi već i odgovornost prema građanima nalagala javnu raspravu dulju od 10 dana. Nema nikakvog opravdanja što je prijedlog odluke sačinjen u posljednji čas, budući da je Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom donosena još u svibnju, kada je najavljeno njeno stupanje na snagu 1. studenog 2017. s rokom prilagodbe JLS od 3 mjeseca.

Zakonodavac je utvrdio minimalni razumni rok za sudjelovanje u kojem s građani, uz ostale svoje obaveze, mogu posvetiti nekoj temi od javnog interesa. Tome treba dodati i činjenici da je savjetovanje samo internetsko, a pristup internetu, prema podacima EUROSTAT-a, u Hrvatskoj ima samo 60% stanovništva. Što je s pravom ostalih da budu informirani i da se uključe u raspravu?

Grad Pula javnu raspravu ne bi trebao produljiti samo zato što se radi o zakonskoj obvezi, nego zato što građani Pule nisu dovoljno informirani i ne znaju što će im nova odluka donijeti, a, kao što je pokazala nedavna anketa Zelene Istre, sigurno bi imali korisne prijedloge za poboljšanje mnogih problematičnih, nepravednih i socijalno neosjetljivih odredbi te odluke. Naročito zato što će financijski teret velikih promjena snositi upravo građani.

Načela komunalnog gospodarstva su:

1. zaštita javnog interesa
2. razmjerna koristi
3. solidarnost
4. javna služba
5. neprofitnost
6. supsidijarnost
7. univerzalnost i jednakost pristupa
8. prilagodljivost
9. kontinuitet obavljanja komunalnih djelatnosti
10. kakvoća pružanja komunalnih usluga
11. efikasnost i učinkovitost
12. zaštita korisnika i okoliša
13. sigurnost
14. javnost
15. prihvatljivost cijene komunalnih usluga

16. zaštita ugroženih kategorija građana

Iz nacрта prijedloga predmetne odluke nije jasno hoće li se i kako zadovoljiti načela solidarnosti, prihvatljivosti cijene komunalnih usluga i zaštita ugroženih kategorija građana.

Primjedba na članak 8. prijedloga Odluke

Stavak (2) čl. 8. : «Davatelj usluge osigurava spremnike za sakupljanje komunalnog otpada (nastavno: spremnici) sljedeće standardne zapremine: 120 litara, 240 litara, 360 litara i 770 litara»

Zelena Istra: Držimo da je predloženi najmanji volumen spremnika od 120 litara neprimjeren i nepravedan prema osobama koje žive same kao i socijalno neosjetljiv za stariju populaciju / samcima s malim primanjima i standardom i životnim navikama zbog kojih ne proizvode puno otpada. Osoba koja živi sama i koja zbog životnog stila ili primjernog postupanja odnosno odvajanja otpada ne može proizvesti 120 litara otpada tjedno – morat će plaćati isti iznos kao višečlana obitelj koja pravilnim postupanjem u tjedan dana može miješani otpad svesti na 120 litara. Određivanjem prevelikih spremnika za osobe koje žive same ili koje ne proizvode tolike količine otpada odgovara ih se od odvojenog odlaganja otpada jer pravilnim postupanjem ne postižu manju cijenu, kako je to za kućanstva s više članova. Negativni učinak je dvostruk: osobe koje žive same se ne stimulira nego ih se predloženim načinom obračuna kažnjava, a zauzvrat se dobiva veća količina miješanog otpada, što je protivno hijerarhiji gospodarenja otpadom i principu onečišćivač plaća.

Osim toga, takvom se odredbom krši čl. 4. st. 6. Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom), kojim je određeno da se "Standardna veličina i druga bitna svojstva spremnika za sakupljanje otpada mora odrediti na način da spremnik bude primjeren potrebi pojedinog korisnika usluge."

Stavak (3) čl. 8: «Davatelj usluge je dužan omogućiti korisnicima usluge slobodan odabir jednog od spremnika iz prethodnih stavaka ovog članka, u skladu s njihovim realnim potrebama.»

Zelena istra: Spremnik od 120 litara za pražnjenje jednom tjedno zasigurno ne odgovara realnim potrebama osoba koje žive same, a vrlo vjerojatno ni nekim višečlanim obiteljima koje će pravilno postupati i odvajati sve vrste otpada.

Stavak (4) čl. 8. : «Za dio korisnika usluga davatelj usluga je osigurao korištenje vrećica za komunalni otpad.»

Zelena Istra: Zbog čega su neki korisnici privilegirani? Hoće li se nastojati tim sustavom pokriti cijeli grad ili će on ostati na razini pojedinih korisnika i , ako da, koji su to korisnici odnosno prema kojim se kriterijima utvrđuje to pravo?

Stavak (5) čl. 8. : Spremnici za komunalni otpad (izuzev vrećica) moraju na sebi imati naziv otpada za koji su namijenjeni, oznaku davatelja usluge, oznaku iz Evidencije davatelja usluge o preuzetom komunalnom otpadu te oznaku obračunskog mjesta.

Zelena Istra: Najpravedniji je i u skladu s osnovnim načelima pravilnog gospodarenja otpadom sustav u kojem se, nakon utvrđivanja fiksne cijene za uslugu prikupljanje otpada, varijabilni dio računa plaća prema predanoj količini otpada, zašto su potrebne vage osim čipiranih posuda. Takav sustav treba predvidjeti i u ovoj Odluci.

Primjedbe na članak 10. prijedloga Odluke

Stavak (1) čl. 10. : “Davatelj usluge osigurava standardne spremnike – kontejnere zapremine 770 litara za skupljanje otpadnog papira, plastike i stakla”.

Zelena Istra - Tko će i na koji način kontrolirati kontaminiranje spremnika za odvojeno prikupljanje otpada, budući da se kontaminirani otpad ne može reciklirati odnosno tko će spriječiti nesavjesne građane/ke da u iste ne bacaju, primjerice, građevinski otpad, problematični, opasni ili miješani komunalni otpad. Iz proteklih iskustava znamo da “zeleni otoci” na javnim površinama u gradu Puli nisu zbog needuciranosti bili dobro rješenje za odvojeno prikupljanje otpada, odnosno da ih se nije koristilo na ispravan način. A i sama Herculanea je do sada neodgovornim ponašanjem demotivirala dobar dio građana. Herculanea često sadržaj spremnika sa zelenih otoka nije predavala za recikliranje već bi se odvojeno prikupljeni otpad pomiješao i odlagao na Kaštijun kao obični miješni otpad, omalovažavajući tako trud onih građana koji su koristili spremnike za odvojeno sakupljanje reciklabilnog otpada i stvarajući situaciju nepovjerenja.

Učinkovitost sustava odvojeno prikupljenog otpada ne bi se trebala mjeriti, kao što ste činili do sada, mjerenjem odvojeno prikupljenog otpada već isključivo količinom odvojeno prikupljenog otpada koji je predan za recikliranje, inače se radi samo o obmani i zadovoljavanju forme.

Osim toga, u Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje od 2015. do 2021. stoji da spremnici na javnim površinama (zeleni otoci), u slučaju da su jedina mjera odvojenog

prikupljanja otpada, ne smiju biti na većoj udaljenosti od 300 m od krajnjeg korisnika te moraju biti lako pristupačni korisniku, te tu odredbu treba unijeti u Odluku Grada Pule, kako bi korisnici bili obaviješteni o svojim pravima tj. o minimalnim standardima pružanja usluge.

Stavak (2) čl. 10. : “Za dio korisnika davatelj usluge osigurava prikupljanje otpadnog papira (spremnika - vrećica plave boje), plastike (spremnika-vrećica žute boje) i stakla (spremnika-vrećica zelene boje) putem dovoljnog broja standardnih spremnika - vrećica.”

Zelena Istra: Iz prijedloga Odluke nije jasno prema kojim se kriterijima utvrđuje ta privilegija. Prema Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom, čl. 4. st. 3., “javna usluga i usluga povezana s javnom uslugom mora osigurati odvojenu primopredaju biorazgradivog komunalnog otpada, reciklabilnog komunalnog otpada, problematičnog otpada, glomaznog otpada i miješanog komunalnog otpada.”. Prijedlogom Odluke ne omogućava se primopredaja biorazgradivog otpada (osim papira), što je u suprotnosti sa zakonom. Ne omogućavanjem predaje biorazgradivog otpada (osim papira) najviše će biti pogođeni građani koji žive u stambenim zgradama budući da je manja mogućnost kućnog kompostiranja u zgradama. Čak 1/3 sadržaja kućne kante za otpad čini upravo biorazgradiv otpad. Na ovaj način građani koji žive u zgradama bez okućnice nemaju mogućnost izdvojiti tu vrstu otpada i time stvaraju više komunalnog otpada i time su u nepovoljnijem položaju od građana koji žive u kućama s okućnicom.

Primjedbe na čl. 12 prijedloga odluke

Stavak (1) čl. 12.: “Na zahtjev korisnika usluge, uz naknadu, davatelj usluge osigurava uslugu preuzimanja komunalnog i glomaznog otpada, iznad količine utvrđene ovom Odlukom kao javne usluge.”

Zelena Istra: Uz prijedlog odluke građani su trebali dobiti i informaciju o cijeni usluge jer se jedino tako može utvrditi da li se prijedlogom odluke osigurava efikasnost, učinkovitost, prihvatljivost cijene i zaštita ugroženih kategorija građana. Cijena se mora obrazložiti kako bi javnost shvatila njenu opravdanost, a ne da se nametanjem neobrazložene cijene, koja će po svemu sudeći biti visoka i zbog neracionalnosti Centra za gospodarenje otpadom Kaštijun, prikriva njena neopravdanost (kojoj može biti uzrok nestručnost, loš sustav, loše planiranje...) .

Kako se uopće može komentirati predloženi sustav prikupljanja miješanog i biorazgradivog otpada ako se ne zna koliko će predloženi sustav koštati?! Cijena je jedan od temeljnih elemenata održivosti i opravdanosti sustava.

Primjedba na članak 16.

Stavak (1) čl. 26.: "Korisnici usluga koji koriste zajedničke spremnike dužni su iste smjestiti na mjesto gdje će se onemogućiti trećim osobama odlaganje u spremnike."

Zelena Ista: Brojne višestambene zgrade u Puli nemaju prostor (ni unutra, ni izvan zgrade) u kojemu bi mogle smjestiti spremnike, posebno ne na način "da se onemogućiti trećim osobama odlaganje u spremnike". Sukladno ovom članku, stanari pojedine višestambene zgrade trebali bi na neki način izgraditi prostor koji će biti pod ključem za spremnike na prostoru u krugu svoje zgrade. Tko će snositi trošak takve izgradnje? Od koga je potrebno tražiti suglasnost za izgradnju takvih spremišta? Tko će jednom ili više puta tjedno otvarati zaključani prostor ili davati ključeve zaposlenicima Heculaneae?

Za stambene zgrade koje i imaju taj prostor (primjerice unutar same zgrade ili na prostoru koji nije pristupačan kamionima za sakupljanje/prikupljanje otpada), pitanje je tko će biti dužan "izvlačiti" spremnike za miješani komunalni otpad, primjerice, one od 770 litara, jednom tjedno ispred zgrade da bi bile ispražnjene od strane davatelja usluge.

Primjedbe na članak 25. prijedloga Odluke

Stavak (1), (2) i (3) čl. 25. : "U okviru javne usluge davatelj usluge preuzima od korisnika - kućanstvo, jednom u kalendarskoj godini, na lokaciji obračunskog mjesta, bez naknade, glomazni otpad ukupne zapremine 3 m³."

Davatelj javne usluge je dužan preuzeti glomazni otpad od korisnika usluge - kućanstvo na obračunskom mjestu korisnika usluge, u skladu sa Planom odvoza krupnog otpada.

U okviru javne usluge davatelj usluge preuzima od korisnika - kućanstvo glomazni otpad i u reciklažnom dvorištu, do 3 m³ po odlaganju.

Zelena Istra: Budući da nije poznato koliko će koštati naknadna usluga odvoza glomaznog otpada, nije moguće ni na smisleni način komentirati ovu odluku. Ako cijena dodatnog odvoza bude mala, korisnici će si to moći priuštiti, no što ako cijena bude previsoka? Znači li to da se može dogoditi da netko tko živi u stanu i mijenja namještaj u siječnju mora čekati na odvoz prema "Planu odvoza krupnog odvoza" do prosinca?

Na koji je način riješen odvoz građevinskog otpada koji nastaje renoviranjem stanova u vlastitom aranžmanu (npr. samostalan obnova kupaonice). Kud s pločicama, žbukom, prozorskim okvirima, staklom, roletama...? Najbolja praksa u gradovima je omogućavanje prikupljanja i građevinskog otpada na kućnom pragu putem zatraženih 1 m³ velikih čvrstih plastičnih vreća za građevinski otpad koji se odlaže na kućnom pragu.

“Zabranjeno je s glomaznim otpadom odlagati bačve, kante i slične posude u kojima ima ulja, boja, kiselina i drugih opasnih tvari te drugi problematični i opasni otpad.”

Zelena istra: Na koji način ste građane educirali što s tim otpadom, koje su mogućnosti i obaveze zbrinjavanja takvog otpada? Zabranom bez primjerene edukacije potičete izlijevanje opasnog otpada u kanalizaciju (tj. more s obzirom na zaostali pulsni sustav pročišćavanja otpadnih voda).

Primjedba na čl. 30. prijedloga Odluke

Stavak (1) i (2) čl. 30.: “Davatelj usluge je dužan korisniku obračunavati cijenu javne usluge razmjerno količini predanog otpada u obračunskom periodu.

Kao kriterij količine komunalnog otpada utvrđuje se volumen dodijeljenog spremnika i broj pražnjenja spremnika u obračunskom razdoblju.”

Zelena Istra: već smo obrazložili da kućanstva s jednim članom ili umirovljenici proizvode daleko manje od 120 litara otpada tjedno, koliko je predviđeni minimalni spremnik. To znači da oni neće biti stimulirani na odvojeno prikupljanje otpada. Određivanjem prevelikih spremnika ne poštuje se načelo onečišćivač plaća odnoso “plati koliko otpada predaš.”

Primjedba na čl. 33. prijedloga Odluke

Stavak (1) čl. 33. “ Cijena javne usluge naplaćuje se radi pokrića troškova obavljanja javne usluge.”

Zelena Istra: Kako to građani mogu znati ako uz prijedlog ove odluke nije dostavljeno obrazloženje načina formiranja cijene? Hoće li stalni stanovnici biti penalizirani i plaćati visoku cijenu radi sustava koji mora biti glomazan zbog velikog broja turista ljeti? Na koji način će se pravedno riješiti problem naplate funkcioniranja sustava koji mora zadovoljiti potrebe gospodarstvenika, građana i turizma?

Zanimljivo je da su u detalje predložene kazne za kršenje Odluke, a ono najvažnije - cjenik nije i neće biti predmet javne rasprave.

Primjedba na čl. 41. prijedloga Odluke

Stavak (2) čl. 41.:” *Dokaz da je Korisnik postupio protivno Ugovoru je fotografski zapis/video snimak spremnika/vrećice ili otpada rasutog ili neprimjereno odloženog na obračunskom mjestu.*”

Zelena Istra: To znači da će korisnik morati platiti kaznu i kada netko treći nepropisno odloži otpad pored njegovog kontejnera? Kako će se to dokazivati?

Primjedba na čl. 52. prijedloga Odluke

Stavak (1) čl. 52. “*Kriterij za određivanje udjela korisnika usluge u slučaju kad su korisnici javne usluge kućanstva i koriste zajednički spremnik, a nije postignut sporazum o njihovim udjelima, je omjer broja fizičkih osoba u kućanstvu korisnika usluge i ukupnog broja fizičkih osoba na obračunskom mjestu, pri čemu broj fizičkih osoba u jednom kućanstvu za **obračun iznosi tri do trenutka dok se ne postigne sporazum o njihovim udjelima.***”

Zelena Istra: Takvo rješenje ne držimo primjerenim ni pravednim. Za one koji se ne mogu dogovoriti iz MUP-a se, za početak, može dobiti popis osoba koje su prijavljene na toj adresi. Način na koji se na mjesečnoj bazi prikuplja u zgradama broj stanara za obračun potrošnje vode na zajedničkom brojilu dobar je primjer podjele troškova. Broj stanara u nekom kućanstvu može varirati od mjeseca do mjeseca: posao izvan mjesta boravka, studiranje, dulji posjeti rođaka, iznajmljivanje itd. pa je za sve te okolnosti potrebno iznaći pravedniji sustav.

ZAŠTITA PRAVA KORISNIKA USLUGA

Primjedba na čl. 56. prijedloga Odluke

Stavak (1) i (3) čl. 56.: “*Korisnici usluge imaju mogućnost podnošenja pisanih prigovora na pruženu javnu uslugu i način rada davatelja usluge, u dijelu koji se odnosi na skupljanje komunalnog otpada, a koji je **kod korisnika izazvao neugodu.***”

“*Davatelj usluge je dužan na prigovor korisnika usluge odgovoriti u roku od 15 (petnaest) dana od dana zaprimljenog prigovora.*”

Zelena Istra: Riječ “neugoda” ne opisuje na primjeren način moguće greške davatelja usluga do kojih može doći, kao što ni “odgovor u 15 dana” nije primjeren za saniranje eventualnih šteta koje je pretrpio korisnik.

OPĆI UVJETI UGOVORA S KORISNICIMA

“*Korisnik usluge je dužan vratiti davatelju usluge dva primjerka Izjave iz stavka 1. ovoga članka s potpisom korisnika usluge u pisanom obliku ili elektroničkim putem u roku od 15 dana od dana zaprimanja. Ako korisnik usluge u roku iz prethodnog stavka*

ne vrati davatelju usluge popunjenu Izjavu o načinu korištenju javne usluge, primjenjuju se podaci iz Izjave koje je naveo davatelj usluge.”

Zelena Istra: 15 dana je prekratki rok, korisnici mogu biti odsutni u tako kratkom periodu